

Mensen en land in hun context

Boeken

1). Het groene hart van het geloof – zorg voor Gods wereld

Auteur: Dave Bookless

<https://www.arochoa.nl/nl/het-groene-hart-van-het-geloof/>

2). De landbelofte – een bijbelstudie over een gevoelig onderwerp

Auteur: drs. Henk de Jong

<https://www.schuilplaatsboeken.nl/jong-h-de/de-landbelofte>

3). Verdreven uit de hof, levend uit de belofte. Mens en wereld in het licht van Genesis 1–11

Auteur: dr. Koert van Bekkum

<https://www.willemdezwijgerstichting.nl/publicaties.php>

4). Hoop voor een zuchtende schepping

Auteur: dr. H. Burger

<https://www.willemdezwijgerstichting.nl/bestellen>

5). Een leven op onze planeet. Een krachtig getuigenis van de impact van de mens op de natuur en een hoopvolle boodschap voor toekomstige generaties

Auteur: David Attenborough

<https://www.wwf.nl/webshop/huis-kantoor/boeken/david-attenborough-een-leven-op-onze-planeet>

6). Bijbelse missie. Gods opdracht voor zijn kinderen

Auteur: Christopher Wright

<https://clcnederland.com/product/de-bijbelse-missie-christopher-jh-wright-9789055604555>

7). Serie 'Palestina antiqua' . In deze serie verscheen een aantal delen

a). De Israëlitische stad

b). De puinhopen van het verleden – onderzoek naar het wonen in de oudheid

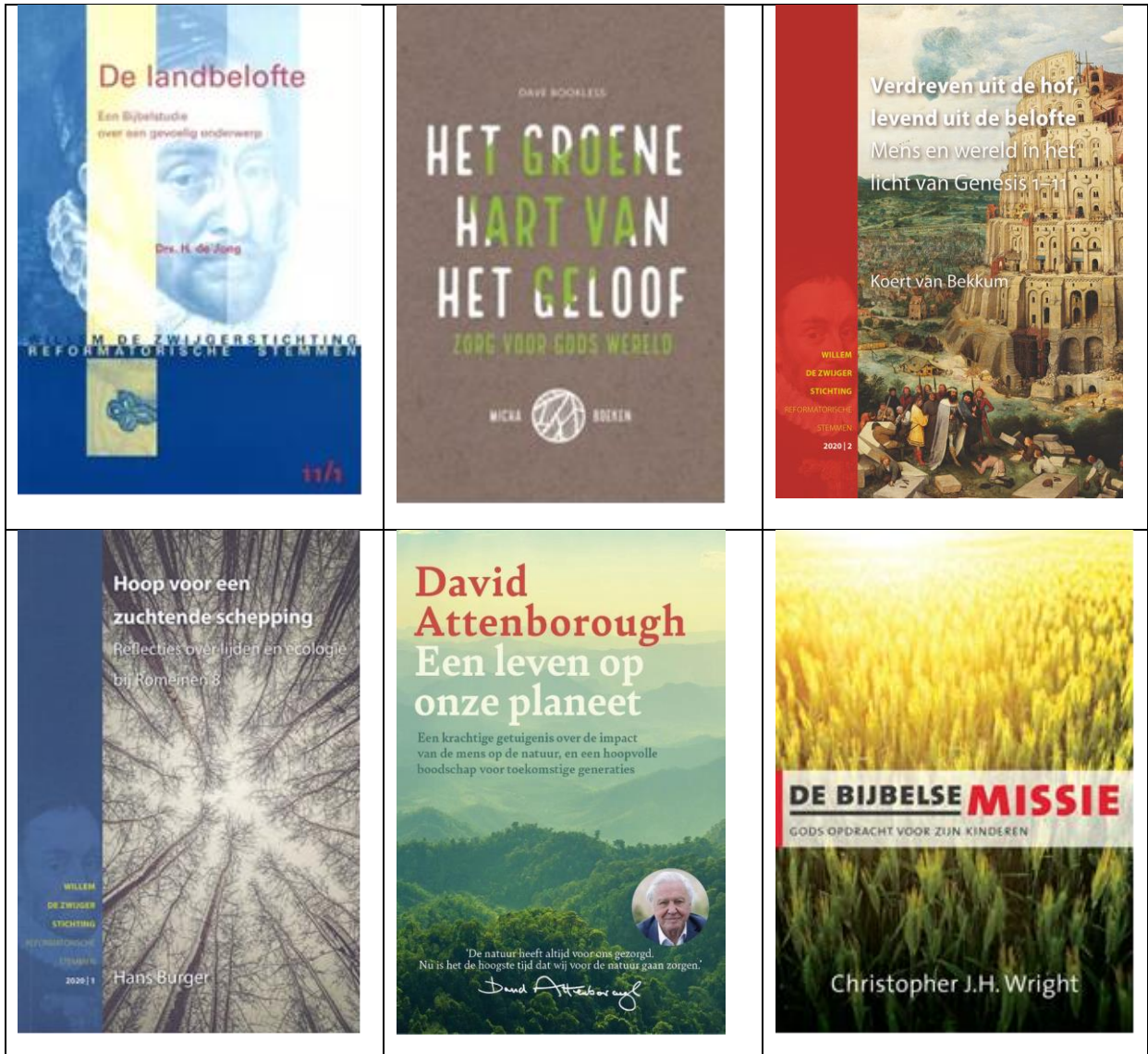
c). Berseba – de opgraving van een bijbelse stad

d). Grondstoffen voor de materiële cultuur in Palestina en de omliggende gebieden

e). Een geografie van Palestina

Te verkrijgen via www.boekwinkeltjes.nl

Mensen en land in hun context

Mensen en land in hun context

<p>Het groene hart van het geloof – zorg voor Gods wereld Auteur: Dave Bookless Hoofdstuk 3 Land: mensen en land in hun context</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Het grootste deel van de Bijbel ligt tussen de zondeval en Jezus in. Dit is het derde en centrale bedrijf van het Bijbelse verhaal dat uit vijf bedrijven bestaat. Het loopt van de verdrijving van Adam en Eva uit Eden tot aan de komst van Jezus. Het kernthema van dit bedrijf is Israël: de geschiedenis van een volk en een land. Maar bovenal is dit het verhaal van de relatie tussen het 'uitverkoren volk' Israël en het 'belofde land' (p. 51) ✓ Om ons er een idee van te geven hoe belangrijk en verwaarloosd dit thema 'land' is, kunnen we opmerken dat het Oude Testament 2000 keer naar land verwijst en het Nieuwe Testament 250 keer. In het leven van Abraham alleen al noemen 40 van de 46 beloften die God doet het land, en gaan er 29 hoofdzakelijk of uitsluitend over land (p. 51) ✓ Als je echter naar de kerk gaat, wanneer heb je dan voor het laatste een preek gehoord over 'land'? In een tijd waarin veranderend gebruik van land, wetenschappelijke dilemma's, uitputting van grondstoffen en wereldwijde ecologische crises het leven zelf bedreigen, wil God wellicht dat we gaan herontdekken hoe we het land dat we bewonen dienen te behandelen (p. 52) <p>Het land behoort God toe. Wij behoren God toe</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Hoewel we kunnen spreken van 'mijn grond' of 'mijn land' is menselijk landbezit altijd ondergeschikt aan dat van God. God belooft Abraham 'een volk' en 'een land'. Door Abraham te roepen en hem net zoveel nakomelingen te beloven als er sterren aan de hemel staan, begint God met zijn reddingsplan (p. 52) ✓ De bestemming van dit uitverkoren volk is om een bijzonder land te bewonen, een plek waar ze hun menselijke bestemming om Gods gelijknis te dragen kunnen vervullen door hun zorg voor de schepping. Het gaat meer over land in een geestelijke en ecologische betekenis, omdat Gods uitverkoren volk een godvruchtige relatie tussen de mensheid en de aard moet uitbeelden door in het land te wonen (p. 52,53) ✓ Zelfs wanneer ze zich veilig en wel gevestigd hebben, behoort het land nog steeds toe aan God en niet aan de mensen. De Heer draagt Israël op om het land elk 7 jaar rust te gunnen (sabbatsjaar) en elke 50 jaar een jubeljaar te houden. 'Het land behoort Mij toe en jullie zijn slechts vreemdelingen die bij Mij te gast zijn' (p. 53) ✓ Het oudtestamentische landbezit was radicaal anders dan dat van omringende samenlevingen. In Israël werd het land zo breed mogelijk verdeeld onder families. Om dit systeem te behouden kon het niet commercieel gekocht en verkocht worden, maar moest het binnen groepen verwanten blijven. Het verhaal van de wijngaard van Nabot in 1 Koningen 21 illustreert dat. Naboth beschouwde het land niet als zijn eigendom dat hij van de hand kon doen (p. 53) ✓ De relatie tussen mensen en het land gaat terug op de schepping. 	<p>Psalm 24:1</p> <p>Leviticus 25 Lev. 25:23</p> <p>1 Koningen 21</p>

Mensen en land in hun context

<p>Het feit dat we uit stof gemaakt zijn geeft ons een zekere verwantschap met de grond zelf. Het Hebreeuwse woord voor 'mens' (adam) wordt in Genesis 2 opzettelijk ontleend aan het woord voor 'grond' (adamah). God heeft ons gemaakt om in een fysieke, geografische, aardse context te leven. Als fysieke wezens moeten we geaard / geworteld en gegrond worden, of we worden ontheemd, ontworteld of ontwricht (p. 54)</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Het volk Israël wist zowel van zwerven als van gesetteld zijn. De Israëlieten brachten tijd door als nomaden en bannelingen en ook als kolonisten in het land dat hun was beloofd. In Jeremia lezen we enkele woorden die gesproken zijn in een tijd van dislocatie en ontworteling, vergelijkbaar met de onze (p. 55). Zoals het volk Israël in ballingschap in Babylon – waar Jeremia 29 aan gericht is – zouden velen wensen dat ze elders konden zijn en hebben geen verlangen om zich hier te settelen (p. 55) ✓ Het belang van het geworteld zijn in een bepaalde plaats blijft ook in het Nieuwe Testament naar voren komen. Jezus bracht 30 jaar in Nazaret door als onderdeel van de plaatselijke gemeenschap, die nauw verbonden was met het land. Hij besteedde 30 jaar aan het geworteld raken in een bepaalde cultuur, plaats en omgeving, voordat hij verder ging met een publieke bediening die maar 3 jaar duurde (30:3 principe) (p. 56) ✓ Paulus spreekt in Athene en legt uit hoe God de Schepper de precieze plaatsen bepaalde waar mensen dienen te wonen, zodat ze Hem zouden zoeken en Hem al tastend zouden kunnen vinden ✓ Zoals Jezus zijn relatie met God gestalte gaf in de kleine straatjes van Nazaret, een ruige timmermanszaak en de woestijnen van de Sinai, zo moeten ook wij ons vestigen waar God ons geplant heeft. We zullen zien dat dit Bijbelse thema praktische en alledaagse implicaties heeft voor onze manier van leven (p. 56)	<p>Genesis 1:27</p> <p>Jeremia 29:4-7</p> <p>Hand. 17:26,27</p>
<p>Land als context voor onze relatie met God</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Als dragers van Gods beeld geeft God ons gedetailleerde instructies voor de zorg voor het land en de schepselen die daar leven. De details van de oudtestamentische wet raken elk aspect van:<ul style="list-style-type: none"> -) De landbouwpraktijk -) Het welzijn van de dieren -) De noodzaak van marges bij de afgrenzingen van de akkers (p. 57) ✓ Niet alleen bij de vogelnestjes, maar bij elk aspect van Gods schepping, moeten we ons niet alleen afvragen 'wat levert het mij op korte termijn op', maar ook 'wat zal op de lange termijn het effect van mijn handelen zijn voor de natuurlijke omgeving? Principe van duurzaam gebruik. Duurzaam leven gaat om het gebruiken van de bronnen van de natuur op zo'n manier dat e zich ook weer kunnen aanvullen (p. 57) ✓ In deze verzen maakt God ook duidelijk dat ons eigen welzijn verbonden is met het respecteren en in stand houden van de dierenwereld (p. 57) ✓ In een andere bijbelpassage is matigheid het belangrijke principe. Deze passage laat ons zien dat het gebruik van land niet alleen om productiviteit moet draaien. De omvang van onze oogst en onze	<p>Deut. 22:6-7</p> <p>Leviticus 19:9,10</p>

Mensen en land in hun context

<p>winst zijn niet het enige wat telt voor God. Het laten liggen van wat is gevallen of wat aan de randen is gegroeid, voorziet in de behoeften van de armen, de vreemdelingen en natuurlijk van de dieren. Deze instructies om genoeg achter te laten voor de behoeftigen zijn niet alleen sociaal of ecologisch. Ze zijn ook geestelijk, want 'Ik ben de Heer, jullie God' (p. 58)</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Een laatste principe is dat van het sabbatsjaar voor het land. Hier lezen we het heldere, duizenden jaren geleden opgeschreven inzicht, dat land niet voortdurend intensief bebouwd kan worden, maar ook rust nodig heeft. Toen de EU het principe van 'opzij gezet' land introduceerde, en boeren betaalde om bepaalde akkers onbebouwd te laten, besepte men niet dat een onvolmaakte versie van het Bijbelse sabbatsprincipe opnieuw ingevoerd werd (p. 59) ✓ Het principe van de rust staat in de scheppingsorde geschreven en maakt deel uit van de zevendagen structuur uit Genesis 1 en 2. Het meest opvallend is de manier waarop deze passage de relatie tussen mensen en land verbindt met de relatie tot God. Dit is een sabbat 'voor de Heer'. Door de sabbatsrust te vieren krijgen we weer een besef van onze afhankelijkheid van God. Het land brengt geen vrucht voor vanwege ons harde werken, maar vanwege Gods voorzienigheid en zorg (p. 59) 	<p>Leviticus 25:2-7</p> <p>Genesis 1 en 2</p>
<p>Al deze oudtestamentische wetten werden gegeven voor de specifieke situatie van Israël en hoeven niet letterlijk overgenomen te worden. Ze verschaffen onderliggende principes die ook vandaag nog van toepassing zijn. God is bijzonder geïnteresseerd in het welzijn van al zijn schepselen en van het land zelf. Mensen zijn verantwoordelijk tegenover God en voor de manier waarop ze het land behandelen. De principes worden aan de schepping zelf ontleend en zijn dus universeel relevant (p. 59)</p>	
<p>Het land als geestelijke barometer</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Het land zelf zal zowel het terrein als het middel van Gods zegen of vloek zijn (Chris Wright) (p. 60) ✓ Steeds weer gebruikt de Bijbel actieve werkwoorden, niet om de indruk te wekken dat het land zelf leeft, maar om te benadrukken dat het een actieve drager is van Gods zegen en vloek. Zelfs rivieren, bomen, bergen en grond worden uitgenodigd om God te loven (p60) ✓ Het land reageert ook negatief wanneer mensen nalaten om Godsgeboden te houden en wanneer God verplicht wordt om zijn oordeel over de schepping te zenden. Op het thema van de verbanden met ons morele falen en de ecologische problemen geeft de profeet Jeremia ook commentaar (p. 60) ✓ Het is duidelijk dat het land optreedt als een geestelijke barometer en reageert op de morele ongehoorzaamheid van Gods volk door te 'treuren' en te verdorren. De wilde dieren en natuurlijke systemen worden allemaal aangetast (p. 61) ✓ Elders hebben zonden zoals afgoderij, bloedvergieten en verbroken beloften allemaal hun effect op het land. Het beeld van de driehoek van relaties helpt de link te verklaren tussen moreel falen en ecologische schade. De lijn die God en mensen verbindt wordt gebroken wanneer we zondigen tegen God. En dit leidt tot een 	<p>Deut. 28-30 Psalm 98:4,7,8 Psalm 66:1-4</p> <p>Hosea 4:1-3</p> <p>Jeremia 12:4</p> <p>Jeremia 3:6-10 en 16:18 Numeri 35:33,34 Jesaja 24:5,6</p>

Mensen en land in hun context

De landbelofte Auteur: Drs. Henk de Jong	
Inleiding Onder de landbelofte verstaan wij de belofte van God aan zijn oude volk Israël dat het het land Kanaän erfelijk bezitten zou. In deze publicatie wil de schrijver de vraag behandelen of deze belofte vandaag nog geldig is. Willen wij daarover een zinnig woord zeggen, dan zullen we er ons eerst rekenschap van moeten geven hoe wij over het volk Israël denken. We maken daarvoor een reisje door de bijbel en dan start de schrijver bij wat de bijbel over Israëls verkiezing zegt. Nadat de Here God de wereld geschapen en na de zondvloed een herstart had laten maken, legde Hij in Abrahams roeping de bedding voor de geschiedenis van een eigen volk, uiteindelijk te vergaderen uit alle geslachten van de aardbodem. Hij verkoos daartoe eerst Israël. Bij zijn bestudering van dit onderwerp kwam de schrijver tot het inzicht dat Gods woord over Israëls verkiezing geloofsvoorwaardelijk spreekt: verkiezing als Gods vrije keuze die de mens zich niet door prestaties waardig behoefte te maken, maar die hij wel in geloof beamen moet. Het gaat bij het woord voorwaardelijk dus niet om een conditie die aan de verkiezing voorafgaat, maar om een voorwaarde die op de verkiezing volgt. Deze geloofsvoorwaardelijke verkiezing van het volk Israël leidt heen naar de verkiezing van Christus waarin zij door het geloof moet worden vastgemaakt, als ze eeuwig & definitief wil worden. Bij Christus en voor de gelovigen: in Christus, vallen die twee verkiezingen – de geloofsvoorwaardelijke en de eeuwig / definitieve verkiezing namelijk samen.	
Inhoudsopgave 1). Tegendraadse Israëltheologie 2). De landbelofte is in de heilsgeschiedenis allengs vergeestelijkt en van land naar (nieuwe) aarde opgeschoven a). Vergeestelijking b). De belofteteksten in Genesis c). De landbelofte in de woestijn d). Het bezit van Kanaän als de vervulling van de landbelofte e). De landbelofte na de ballingschap f). De landbelofte in het Nieuwe Testament g). Conclusie 3). De verbreding van land naar wereld en de vernauwing van land naar stad a). Tweevoudige ontwikkeling van de landbelofte b). Van 'urbi' en 'orbi' 4). Als de landbelofte nog bestaat, dan moet de tempel herbouwd worden a). Het verband tussen landbezit en heiligdom	

Mensen en land in hun context

b). De voltooiing van de exodus c). Conclusie 5). De belofte voor Gods volk in den vreemde Preek over psalm 105 6). Tot slot Gespreksvragen	
--	--

Muziek

In de (korte) bespreking van beide boeken kwamen de volgende psalmen & liederen aan de orde
<https://www.denieuwepsalmberijming.nl/berijmingen#filter=>

1). Psalm 24

<https://www.denieuwepsalmberijming.nl/berijmingen/psalm-24>

2). Psalm 66

<https://www.denieuwepsalmberijming.nl/berijmingen/psalm-66>

3). Psalm 98

<https://www.denieuwepsalmberijming.nl/berijmingen/psalm-98>

4). Psalm 105

<https://www.denieuwepsalmberijming.nl/berijmingen/psalm-105>

Daarnaast zijn er ook andere relevante psalmen te vinden met de volgende zoektermen.

5). Zoekterm Abraham

psalm 105

6). Zoekterm Mozes

psalmen 77,99,103,105,106

7). Zoekterm Jakob

psalmen 14,24,44, 46,53,59,75,79,85,87,94,99,105,114,135,146.147

8). Zoekterm Egypte

psalmen 78,80,105,114,135,136

9). Zoekterm Babel

Psalm 137

10). Zoekterm beloofde land

Psalm 68,78,95,125,136